

PÁLYÁZATI ÜGYEK

a hazai iparművészet szempontjából is igaz rokonszenvvel láttuk a kiváló férfiú ünnepeltetését, mert iparművészetünk egészséges fejlődésének elengedhetlen feltétele az iparosok rajzbeli képzésének fokozása. Kívánjuk, hogy Mártonffy áldásos működését sok éven át lankadatlanul folytassa.

HELYREIGAZÍTÁS. Lapunk legutóbbi számának 239. oldalán az amerikai magyaroknak küldött zászlóról szóló ismertetésben, sajnos hiba csúszott, a mit ezennel helyreigazítani akarunk.

A zászlódísz felső végét díszítő Turul madarat ugyanis nem Fischer I. ötvös domborította ezüst lemezből, hanem a *Steiner Ármán és Ferenc* cs. és kir. udvari ércárúgyára (Budapest, VI. Ó-utca 6. sz.), a mely iparművészeti munkáival nemcsak itthon, de külföldön is több számottevő sikert ért el.

PÁLYÁZATI ÜGYEK.

MAGYAR IPARMŰVÉSZETI TÁRSULAT a kereskedelemügyi m. kir. minister úr ő Nagyméltóságától rendelkezésére bocsátott alaphól a következő pályázatot hirdet.

1. Terveztessék egy 5 méter széles, 6 méter hosszú és 3·8 méter magas polgári lakószoba falának és mennyezetének *patronnal* (sablon) *festett* díszítése.

2. A pályaműnek a következő részekből kell állni.

- a) a fal mustrája.
- b) a friz,
- c) a mennyezet díszítése.

A *fali mustrát* és a *frizet* természetes nagyságban kell bemutatni és pedig mind-egyikből akkora részt, a melyből az egész tervet meg lehessen érteni, tehát legalább egy-egy patron nagyságának megfelelő részt.

A mennyezetnek terve a természetes nagyság — 1 : 10 — arányában készüljön, de e mellett még külön meg kell rajzolni *természetes* nagyságban a díszítésnek ismétlődő részleteit is.

3. Az alkalmazott színek (patronok) száma a tervezőtől függ.

4. Miután a társulat a pályázattal határozottan magyaros jellegű terveket akar

beszerezni, csakis teljesen eredeti és idegen befolyástól mentes pályaművek jöhetnek tekintetbe.

5. A pályadíjakat csak a jogos művészi igényeknek és a pályázat feltételeinek mindenben megfelelő pályaművek kaphatják. És pedig az első díj 450 (négy-százötven) korona, a második díj 250 korona. A mellett fentartja magának a társulat a jogot, hogy a pályaművek bármelyikét 200 koronáért megvásárolhassa.

6. A pályadíjjal jutalmazott s a megvásárolt pályaműnek korlátlan tulajdonjoga, beleértve a kizárólagos sokszorosítási jogot, a társulatot illeti meg.

7. A pályázatot a M. Iparművészeti Társulat végrehajtó bizottsága és állandó juryje együttes ülésen fogja eldönteni.

8. A pályázaton csakis magyar honpolgár vehet részt.

9. A pályázat 1903. évi február hó 3-án déli 12 órakor jár le. Ezen a határidőn túl beérkező pályamunkák nem vehetnek részt a pályázaton.

10. A pályaműveket a M. Iparművészeti Társulat titkári hivatalába (Üllői-út 33—37.) kell beküldeni.

11. Pályázni lehet névaláírással vagy jelíges levéllel.

12. Valamennyi pályamű legalább 8 napig kiállítandó az Orsz. Iparművészeti Múzeumba.

A Magyar Iparművészeti Társulat Elnöksége.

KÜLFÖLD.

BRINCKMANN-nak, a hamburgi múzeum ismeretes igazgatójának jubileumára tisztelői értékes ajándékkal kedveskedtek — a hamburgi múzeumnak. Ugyanis egy a német reneszánsz java idejéből való tölgyfaburkolatos és márványkandallós szobát szereztek meg és ezt alapítványképen a múzeumban helyezik el. A mi a dologban jellemző, az az, hogy Brinckmann a szobát a múzeum számára már régebb idő óta iparkodott megszerezni, de pénz hiánya folytán le kellett róla mondania. Kívánóságát tehát tisztelői most, jubileumán teljesítették.

LUCAS VORSTERMANS
CALCOGRAPHVS ANTVERPIÆ IN GELDRIA NATVS.

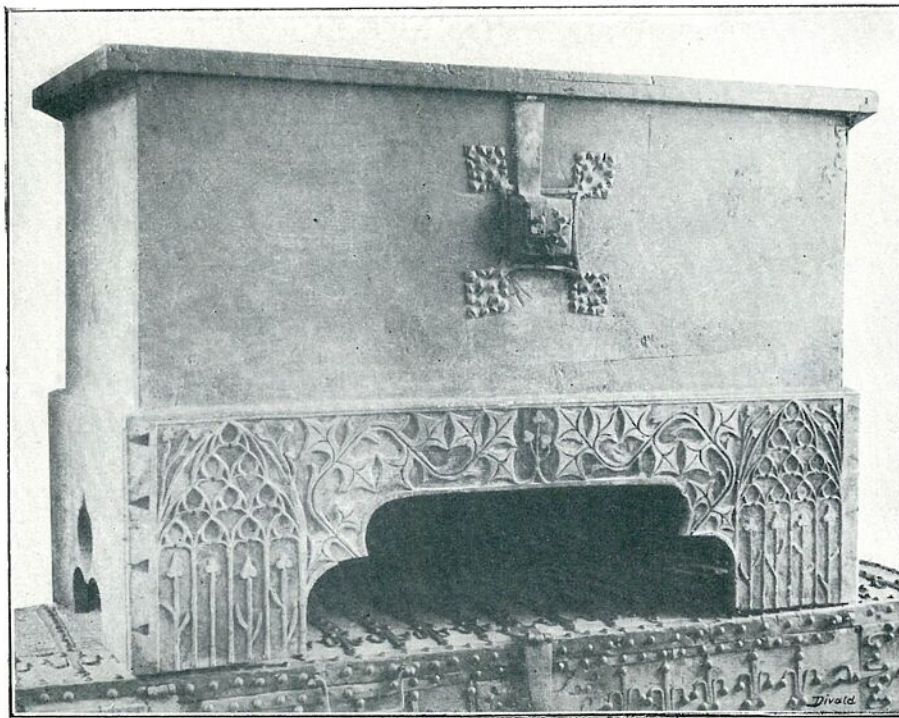
Aut. van Dyck fecit aqua forti.

G.H.

LUCAS VORSTERMAN
RÉZMETSZŐ ARCKÉPE.

(VAN DYCK
RÉZKARCA.)

Ráth Gy. Az Iparművészet Könyve c. munkájából.

XV. SZÁZADBELI
FARAGVÁNYOS LÁDA.

AZ ORSZ. IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM
GYŰJTEMÉNYÉBŐL.

XVI. SZÁZADBELI
FARAGVÁNYOS LÁDA.

Dr. FIGDOR A.
GYŰJTEMÉNYÉBŐL.

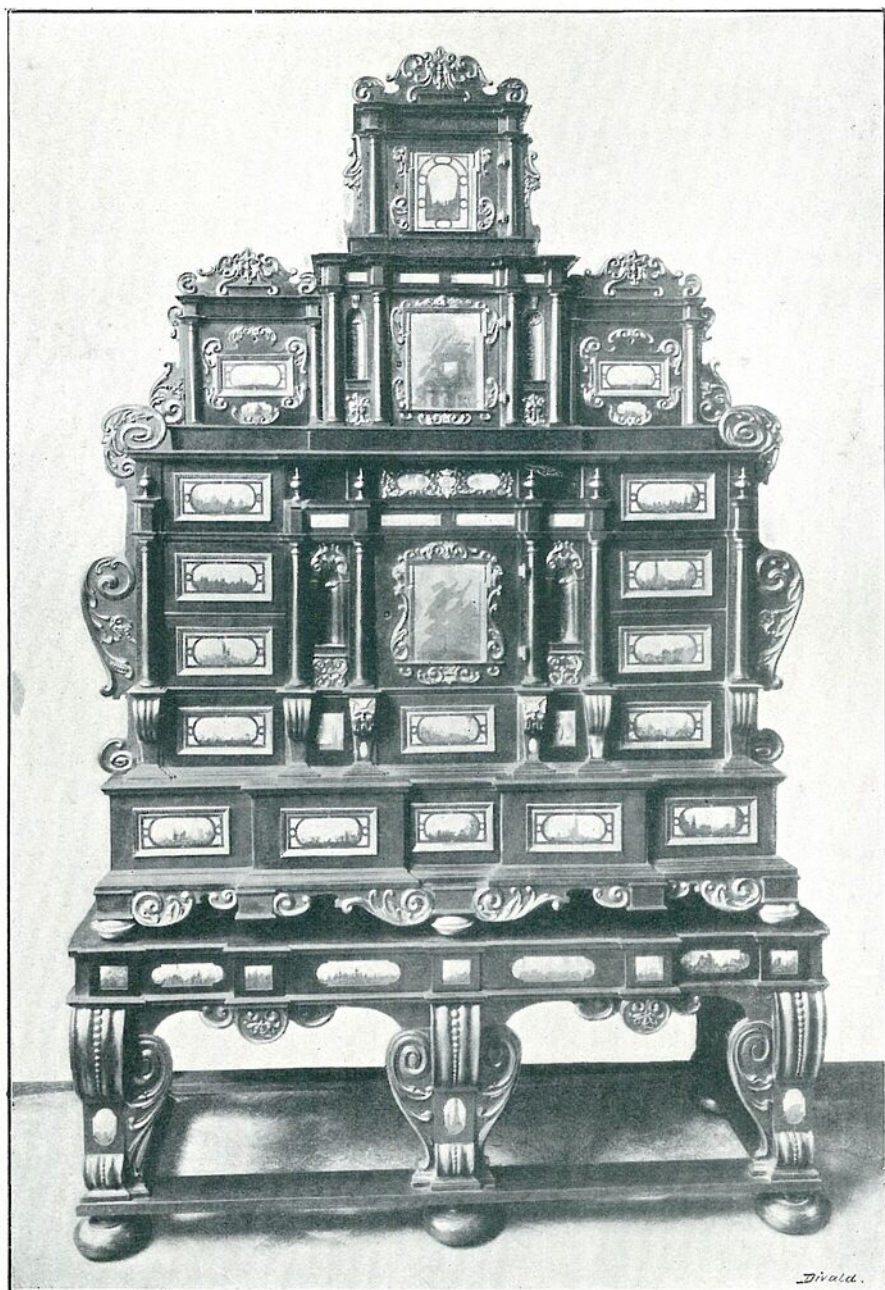
Ráth Gy. Az Iparművészet Könyve c. munkájából.

DÉLNÉMET FARAGVÁNYOS ÁGY.
XVII. SZÁZAD.

AZ ORSZ. IPARMŰVÉSZETI MŰZEUM
GYŰJTEMÉNYÉBŐL.

Ráth Gy. Az Iparművészet Könyve c. munkájából.

FIRENZEI DISZSEKRÉNY
A XVII. SZÁZADBÓL.

AZ ORSZ. IPARMŰVÉSZETI MŰZEUM
GYŰJTEMÉNYÉBŐL.

Ráth Gy. Az Iparművészet Könyve c. munkájából.

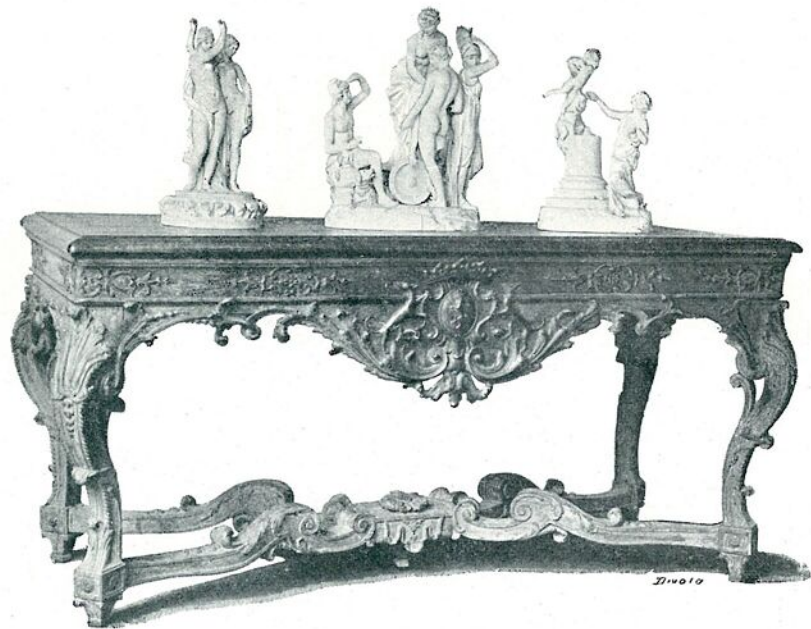

SZÉCHY MÁRIA ÁGYA
A ZÓLYOM-LIPCSEI VÁRBÓL.

Á RADVÁNSZKY CSALÁD
TULAJDONA.

Ráth Gy. Az Iparművészet Könyve c. munkájából.

FARAGVÁNYOS ASZTAL.
FRANCIA MUNKA 1710-BÓL.

AZ ORSZ. IPARMŰVÉSZETI MŰZEUM
GYŰJTEMÉNYÉBŐL.

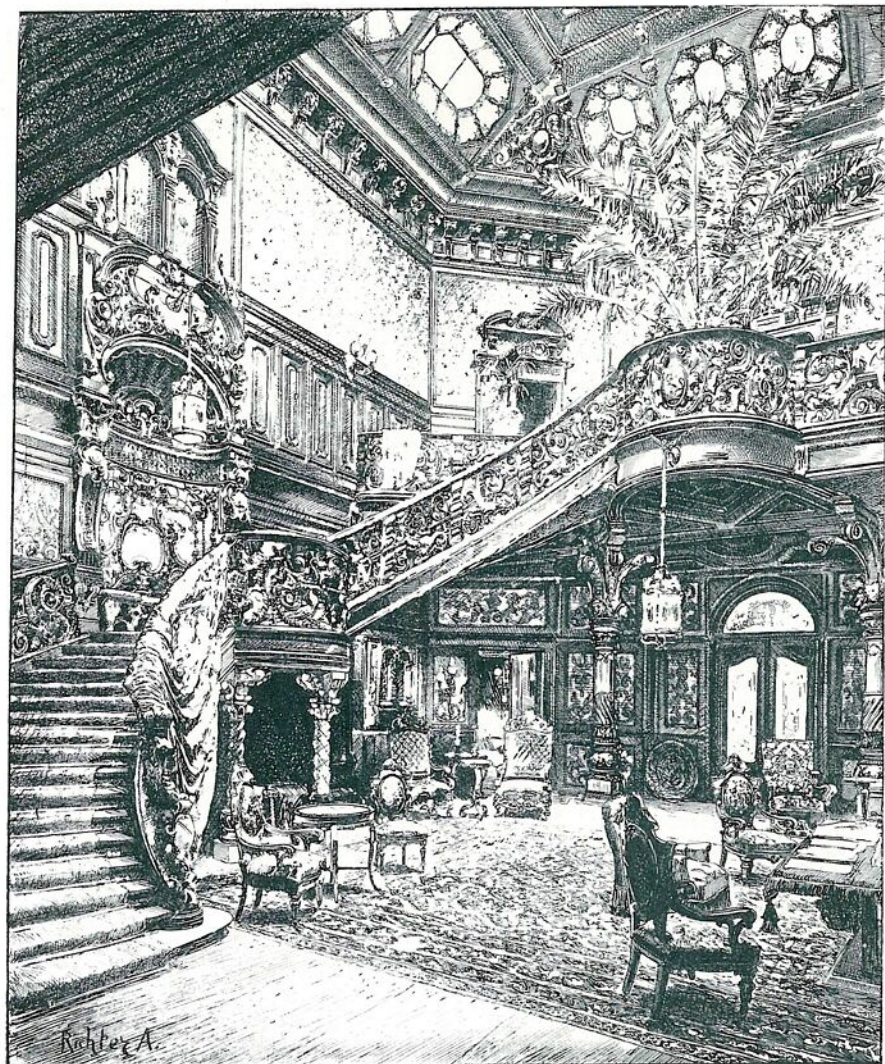

GOBELIN-SZÖVETTEL BEVONT
FRANCIA KAROSSZÉK (LUIS XIV).
GR. ESZTERHÁZY TULAJDONA (FRANKÓ).

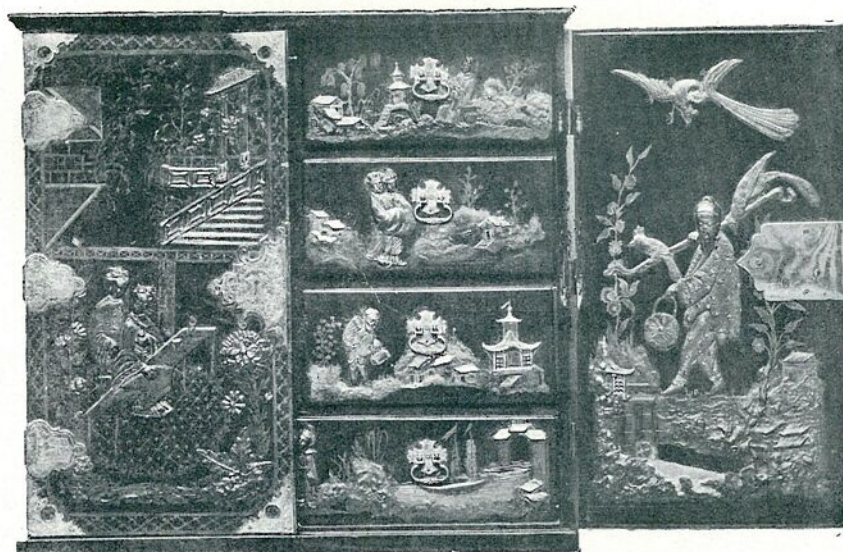
KÁRPITOZOTT FRANCIA
KAROSSZÉK (LUIS XVI).
AZ ORSZ. IPARMŰVÉSZETI MŰZEUM
GYŰJTEMÉNYÉBŐL.

Ráth Gy. Az Iparművészet Könyve c. munkájából.

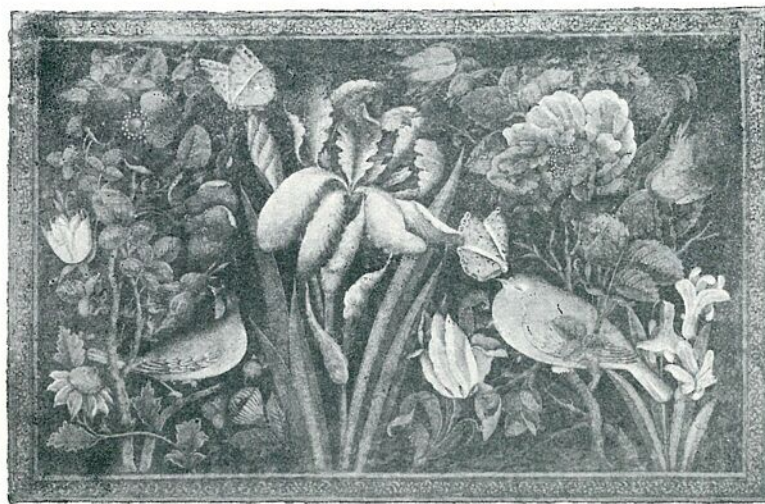
LÉPCSŐCSARNOK
GRÓF KÁROLYI ISTVÁN
BUDAPESTI PALOTÁJÁBAN.

Ráth Gy. Az Iparművészet Könyve c. munkájából.

LAKKFESTÉSSEL
DISZÍTETT
SZEKRÉNYKE.

JAPÁNI MINTA UTÁN
KÉSZÜLT FRANCIA MUNKA
A XVII. SZÁZADBÓL.

INDUS LAKKFESTÉS.

RÁTH GYÖRGY
GYUJTEMÉNYÉBŐL.

Ráth Gy. Az Iparművészet Könyve c. munkájából.

DREZDÁNAK kiváló porcellán-gyűjteményét, a melyet a szakembereken kívül nem igen ismernek, utóbb újra rendezték és most előnyösebben mutatkozik be mint annakelőtte. A porcellánedények végtelen sorozatából áttekinthető csoportok lettek, és csak most tűnik ki egész valójában a három főcsoportnak: a kínai, a japáni és a meiszeninek csodás gazdagsága, a melyben úgy az esztetikai mint a tehnikai szempont érvényre jön.

LIPCSÉBEN 1903. évi februártól — március végéig érdekes kiállítást rendez az odaváló iparművészeti múzeum; tárgya „A növénynek díszítő alkalmazása“ lesz. Anyaga szerint következő főcsoportokra oszlik: 1. a természetes növény művészi, mindennemű tehnikával való alkalmazása; 2. a naturalisztikus növényornament (tanulmányok, tervezetek és kész munkák); 3. a stilizált modern növényornament (síkorament); 4. szemelvények iparművészeti iskolák és egyéb tanfolyamok munkálataiból; 5. a legjobb tanszerek bemutatása (herbáriumok, öntvények, fotografikus felvételek) és erre vonatkozó irodalmi szemelvények; 6. retrospektív csoport: a növényi ornament fejlődése. — Kiváló munkák (tanulmányok és tervezetek) beszerzésére 3600 korona áll rendelkezésre.

REKLÁMOK egy érdekes esetéről hallunk. Ugyanis a Stollwerk-féle csokoládégyár-cég 120,000 márkáért, azaz 144,000 koronáért megvette Menzelnek úgynevezett „Armeewerk Friedrich des Grossen“-jét és ezt háromszínű sokszorosításban, reklámlevelezőlapoknak fogja használni.

ÜNTZ EUGEN, a tudós francia művészetkutató és író 56. évében meghalt.

HUBER PATRIZ, a fiatal tehetséges tervező művész szeptember végén megölte magát. Tettének okai magánjellegek.

VELENCE. Az 1903. évi ötödik nemzetközi műkiállítás alkalmával kiosztásra kerülő aranyérem tervezetére pályázatot hirdettek. A pályadíj 3000 lira, s a határidő 1903. január 31-e. Közelebbiek a velencei municipiótól tudhatók meg.

RANYOZOTT GÖRÖG CSERÉPVÁZÁT találtak a Dardanellák közelében egy tumulus felásása közben. A vázán művészi domborművek vannak és az egész valószínűleg valamely mesteri fémmunkának cseréputánzata. A konstantinápolyi ottomán múzeumban helyezték el.

BÖCKLIN-nek fiesole-i villája egy berlini magánzó birtokába jutott, a ki a villát, bár időközben ott tartózkodni is óhajt, a mester iránti kegyeletből eredeti állapotában tartja.

ST-LOUIS-ban világhiállítás lesz 1903-ban, a mely április 1-étől december 1-éig fog tartani. Ez lesz az első kiállítás, a melyen „képzőművészet“ és „iparművészet“ között különbséget nem tesznek; és a melyen első ízben épületminták, faragott faldíszek, falfestések, fafaragások, faégetések, mozaikok, olmozott üvegfestmények, üvegt mozaikok, rajzok és fotografiák számára külön csoportokat létesítenek. Ebben a tervezett csoportosításban maguk a kiállítási épületek és díszei is bennfoglaltatnak és a versenyben részt vesznek (feltéve, hogy a zsüri azokat elfogadja). Kétségtelen, hogy a csoportosítás a művészi tárgyakkal és jelentőségének új értelmezéséről tanuskodik, a mi a művészetnek csak hasznára válik és általános érdekét emeli.

NÜRNBERG VÁROSHÁZÁNAK TERMÉT HELYREÁLLÍTJÁK. A német reneszánszművészet gyöngyei közé tartozó épület és terem földszét tudvalevőleg a nagy freskók képezik, a melyeknek helyreállítására kerek 200.000 márka (240.000 korona) van előirányozva. Az ily hírek bennünk mindig bizonyos keserűségérzetet ébresztenek, mert újból és újból eszünkbe juttatják, hogy műemlékeink fenntartására mily keveset ál-doizhatunk.

PÁRISBAN MŰVÉSZI CÉGTÁBLÁKRA hirdettek pályázatot. És a mi nevezetes, nem valamely művészi egyesület, vagy mecénás tűzte ki a díjakat, hanem maga Páris városa, a mely a városháznak dísztermét engedte át a pályázatok bemutatására. Mint halljuk, a pályázatnak nagy sikere volt; előkelő művészek kieszeltek ötletes s izléses megoldási módokat, a melyek egyformán

kielégítették a kereskedők igényeit s a szépművészeti követelményeket. Ha végig tekintünk utcáink boltjain, akkor bizony csakhamar meggyőződhetünk róla, hogy nálunk is nagyon helyén volna, ha a boltok felírásain s általában külső díszítéseiben valamelyes módon lendítenénk. Ez indította Gelléri Mór kir. tanácsost, az Országos Iparegyesület igazgatóját arra, hogy a Magyar Iparművészeti Társulat végrehajtó bizottságának ülésén ezt a dolgot szóvá tegye s indítványozza, hogy a Társulat foglalkozzék ezzel az ő hatáskörébe szorosan tartozó ügygel. Helyesléssel fogadták Gelléri felszólalását s a vezértitkárt bízták meg, hogy a kérdést tanulmányozza s arra vonatkozó konkrét javaslatot tegyen.

TANFOLYAM MINTARAJZOLÓK SZÁMÁRA. Még márciusi számunkban (l. 83. oldal) számot adtunk a Nürnbergben tartott és ott úgynevezett mesterkurzusokról, amelyeknek előnyeiket akkor kiemeltük. Most ehhez hasonló tanfolyamot létesített a krefeldi iparkamara és vezetésére H. E. Berlepsch ismert művészt nyerte meg. Ez a tanfolyam — Krefeldnek megfelelően — mintarajzolók számára létesült és eleinte 3 heti tartamra tervezték, de az összes — 16 férfi és 3 nő — résztvevő kérésére egy héttel meghosszabbították. Eredménye, dacára a különféle résztvevőknek, ennek a tanfolyamnak is kielégítő volt. A vezető főtörekvése oda irányult, hogy a természeti formák tanulmányával az önálló munkásságra serkentse a tanfolyam résztvevőit. A sikerrel Krefeldben nagyon meg vannak elégedve, úgy hogy a tanfolyamot megismételik.

ROMPEJI MELLETT, TORREANNUNCIATA-ban egy a valószínűség szerint görög bronzszobrot találtak, a mely nyugvó Herkulest ábrázol. Stílusa után ítélve, valószínű, hogy a Lysippos, tehát Nagy Sándor idejéből, vagyis a Kr. e. negyedik század első feléből való.

MŰVÉSZETPÁRTOLÁS AMERIKÁBAN. Az amerikaiak művészetpártolása eleinte abban állott, hogy az európai jó és rossz művészettel vették körül magukat. Ez a szenvedélyük ma is megvan, de ma már arról is gondoskodnak, hogy az amerikai nemzeti művészet felvirágozását is előmozdítsák; s erre nézve a művészet-

tanítást a legnagyobb mértékben gondjaikba vették. Így a többi között a néhány év óta Rómában fennálló amerikai építészeti iskolát átveszi az állam és azonfelül kiterjeszti a festészetre és a szobrászatra is. Az a hír, hogy Párisban is ilyenféle nemzeti művészeti iskolát alapítanak. Odahaza Amerikában pedig a főbb helyeken nagy mértékben szintén terveznek hasonló iskolákat.

KIÁLLÍTÁS DÜSSELDORFBAN. A torinói mellett, ugyancsak az idén, még Westfália és a Rajnavidék igazi központján, Düsseldorfban volt egy úgynevezett „német nemzeti“ kiállítás. Ez a hanyatló Kunstmetropolis festőiskolája révén szerzett régi hírnevét akarta kifényesíteni s a német ipar hatalmas csodáit gyűjtötte egybe, azonkívül hajlékot emelt a régi és új német nemzeti művészetnek és iparművészetnek.

Kuns am Rhein,
Wie der Wein,
Fröhlich und Fein,

— mondja a mottójuk. Szóval a súlypont a művészeti csoportra esik, a melyben helyet kapott a mai német festészet és szobrászat csaknem minden valamire való mestere. Azonkívül gazdag sorozata állítatott ki a régi rajnavidéki műkincseknek és pedig leginkább ötvösművek, fafaragás és építészeti részletek. Modern iparművészetből keveset, de válogatottat ad a kiállítás.

Bruno Paul és Van de Velde mellett különösen a bécsiek jelentek meg nagy apparátussal s ez utóbbiaknak szereplése felülmúlja itt a torinói osztrák csoport iparművészeti tárgyait is. Magukat a németeket az a szerfölött való széttagoltság jellemzi. Iskolákat, irányokat roppant bajos a nagy tömkelegben felismerni. Hiányzik a vezető eszme. Fejedelmek, kormányok talán a kelleténél is többet tesznek a modern művészi ipar érdekében, de a komolyan számbavehető propagandát csak különálló lelkes apostolok, mint Lichtwarck, Brinckmann, Deneken és Berlepsch, fejtenek ki. A múzeumok alig lépik át a tudományos adminisztráció határát s az iskolák is többet bibelődnek szabályzatok szerkesztésével, mint gyakorlati ötletek megvalósításával. Így nem csoda, ha zürzavaros kép rajzolódik ki a düsseldorfi kiállítás kapcsán a modern német iparművészetéről s a művészegyéniségek alkotásait kivéve az átlag meglehetősen különböző értékű.

Kivételt egyedül a Krupp-féle munkáslakás képez, melynek szociális rúgója maradandó becsű alkotást hozott létre.

Végeredményében csak a műkincsek összegyűjtött csoportja bírt nagy értékkel, a többi egy idegenforgalommal egybekapcsolt „német-nemzeti“ vásár jellegével bírt.

QZ ERECHTHEION HELYRE-
ÁLLÍTÁSÁNAK híre érkezik
Athénből. Megindítója a dolog-
nak az athéni archaeologiai társaság és
egyelőre 20.000 drachma áll rendelkezésre.

AM MŰTÁRGYAKRA AME-
RIKÁBA. Érdekes birói dön-
tést közöl egy amerikai szaklap.
Ugyanis egy new-yorki temetkezési hely
díszítésére odaérkezett olasz szobormű-
vek elvámolását a megrendelő a szoká-
sos alacsonyabb (kereskedelmi árukra
20%) díjtétel alapján óhajtotta elintézni,
míg a vámhivatal a küldeményt művé-
szinek állította, a melyért 50% lett volna
fizetendő. Az ügy a bíróság elé került,
s ott a következőképen döntöttek: „a
tárgy értéki megítélése egyéni dolog és
ebben az esetben ennek a joga a meg-
rendelőt illeti“. A kérdésnek illetően
felfogása a bevitt Amerikában művészi
tárgyak tekintetében ismét fokozni fogja,
a mit ők, az amerikaiak, ugyan nem
kivánnak, hanem igenis más nemzetek,
a melyeknek Amerika számára eladás
céljára készült művészi tárgyaik vannak
s a melyek az alacsonyabb, husz százalé-
kos vámolás mellett is az amerikai
hasznos termeléssel eredményesen ver-
senyezhetnek.

SZAKIRODALOM.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY. A
Magyar Numizmatikai Társulat
megbizásából szerk. Gohl Ödön.

Tudományos irodalmunkban már régen
érezhető volt egy magyar numizmatikai
folyóirat hiánya, nemcsak az éremgyű-
jtők érezték ennek szükségét, hanem mind-
azok, kik egy vagy más célból a rég-
letűnt idők tanulmányával foglalkoztak,
mert az érmek, a múltnak e szűkszavú,
de hiteles tanúi számos feledésbe került
esemény, elenyészett műtárgy emlékeze-

tét tartották fönn számunkra s azon kívül
mint kisplasztikai alkotások érdeklik az
iparművészeket is. Örömmel kell tehát
üdvözölni egy oly folyóiratot, mely már
első füzetének gazdag tartalmával is biz-
tosítékot nyújt komoly tudományos cél-
járól.

Az új lap szerkesztője beköszöntőjé-
ben, melyben a társulat és a folyóirat
célját ismerteti, egyszersmind rövid át-
tekintést nyújt a hazai numizmatika törté-
netéről, hogy terjedt el nálunk mindszé-
lesebb körben az igazságos Mátyás király
által meghonosított éremgyűjtés. A cikkek
sorozatát egy nagyérdékű közlemény nyitja
meg, kiváló történetírónk, Fraknoi Vilmos
ismerteti az 1790—91-iki országgyűlés ál-
tal IV. Ferdinánd sicíliai király tiszteletére
veretett emlékérmeket. Réthy László,
Kunvály Fülöp és Jurkovic Emil ritka
érmek bemutatásával és a magyar pénz-
verés kevésbé ismert epizódjainak közlé-
sével, Gohl Ödön az eraviscus nép pénz-
veréséről írt hosszabb tanulmányával
járult a füzet tartalmának emeléséhez.
A szöveget mindenütt gondos illusztrációk
egészítik ki. Külön rovatot szentel a
folyóirat az érmeleleteknek, a múzeumok
és gyűjtemények gyarapodásának és a
numizmatika irodalmának.

Tudományos szelleme, mely nem álla-
podik meg az érmek száraz elősorolása
és leírásánál, csakhamar meg fogja ked-
veltetni a lapot a numizmatika barátaival,
kik elismeréssel adóznak a Magyar Nu-
mizmatikai Társulatnak, hogy ily régi
óhajtásunkat valósította meg.

—n.—s.

ÁTRAI Vilmos. Látszattan (per-
spektiva). 196 szöveg közé nyo-
mott és 3 külön mellékelt ábrá-
val. Budapest, szerző kiadása, 1902. Ára
vászonkötésben 10 korona.

Andrea del Castagno volt legszenve-
délyesebb tanulmányozója a XV. század-
beli olasz festők között a látszattanak.
Éjjeleken át mért és számított távlati
tanulmányain és ha felesége zsörtölődött
a sok olajfogyasztás miatt, csak egy mon-
dása volt rá mindig: „Oh istenem, milyen
nagyszerű a perspektiva!“

Ilyen komoly hittel talán azóta sem
vallotta ezt senki egészen az újabb időkig.
A reneszánsz nagy alkotói, Brunellesco,
Bramante, Rafael s követői felhasználták
ugyan, Dürer munkát írt róla, és később
egész a barokk-koron át a „plafon-per-
spektívá“-nak nagy szerepe volt, de igazi
kezdete a három dimenziós geometria